

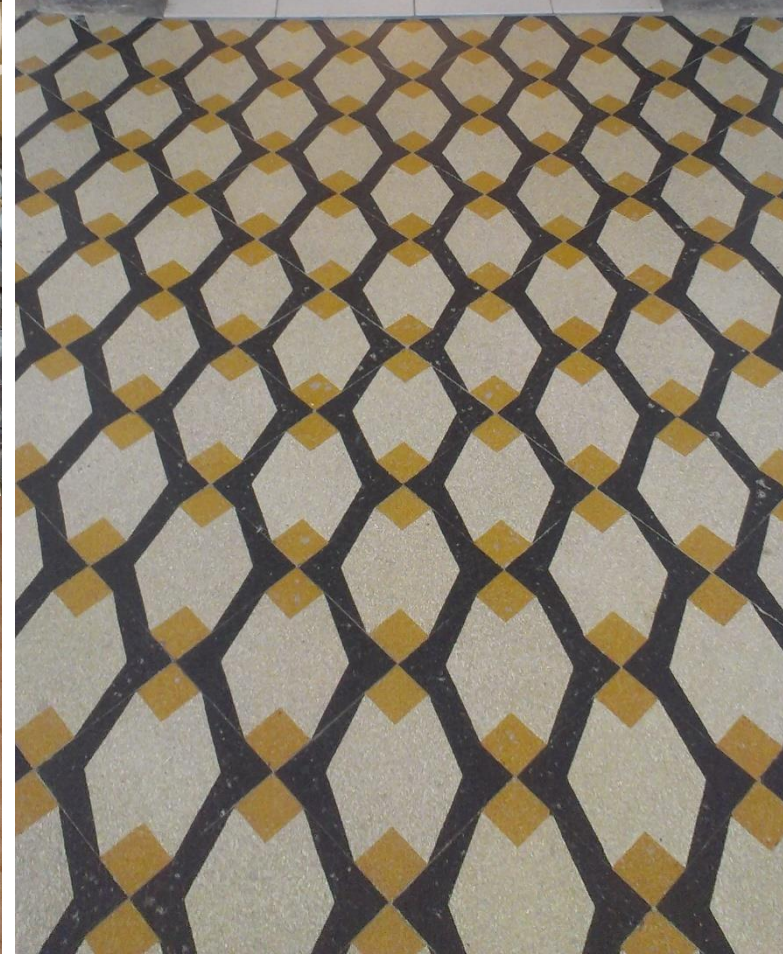

Kaj je to stavbna dediščina?

- od lope do palače
- od mesta do vasice

Spremlja nas vsak dan,
kamorkoli gremo in kjerkoli
živimo. Tako je vsakdanja, da
se je komaj zavedamo, da jo
spregledamo.

Stavbna dediščina je aktualna

Stavbna dediščina je trajnostna, sonaravna...

- iz naravnih materialov
- izdelana je brez strojev
- brez orodij, ki potrebujejo elektriko, plin, nafto...
- vanjo je že vložena energija
- če jo odstranjujemo, ustvarjamo odpadke
- je brezogljichna
- ...oblike se mnogokrat ponovno vračajo – je moderna

Iz katerih gradiv je?

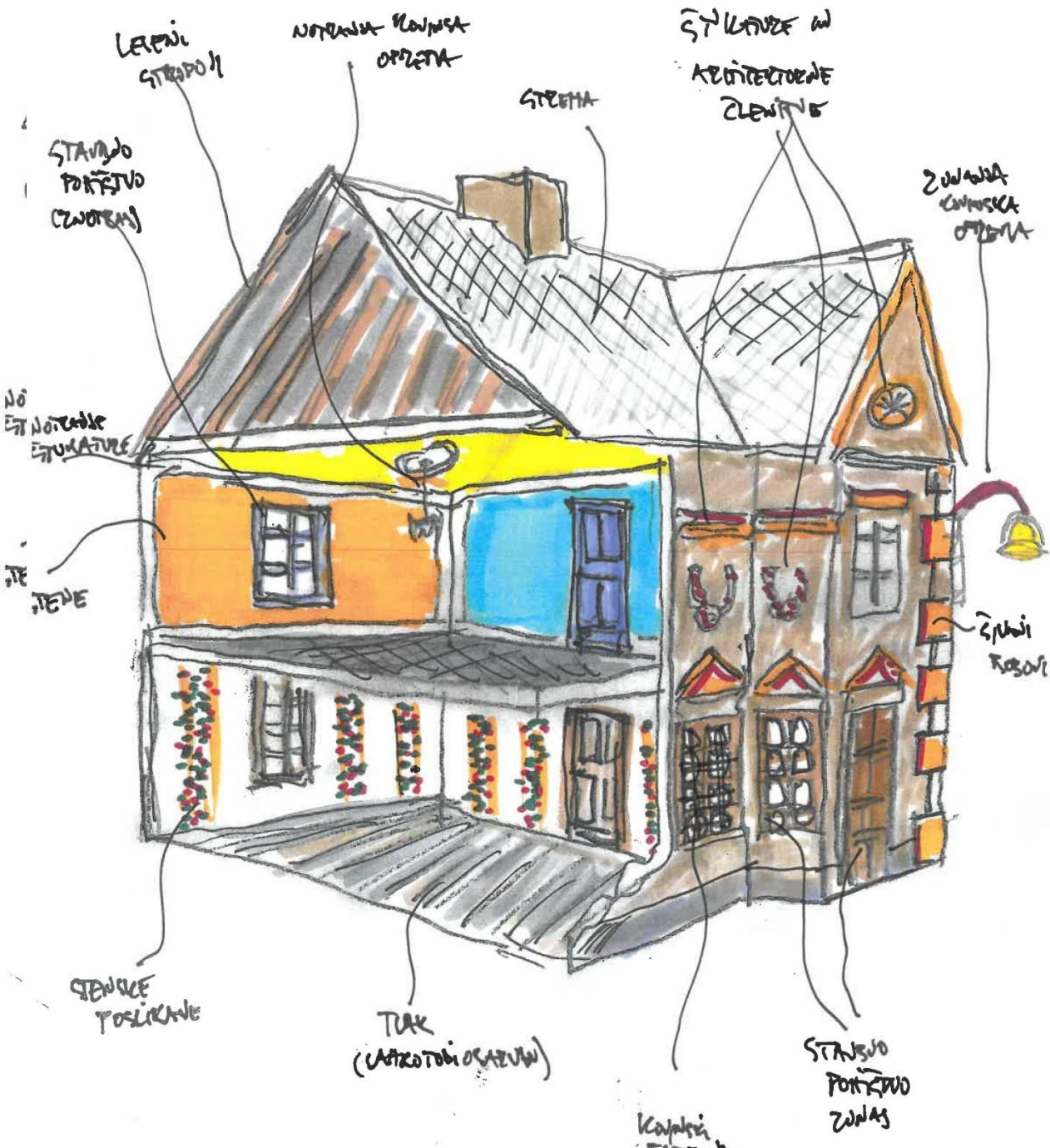
Grajena je izključno z naravnimi gradivi.

Stavbna dediščina je BIO!

4 naravne surovine:
kamen, zemlja, les, kovina

- kamen v kamnolomu
- slamo na polju
- glino v naravnih nahajališčih
- kovine v naravnih nahajališčih
- les v gozdu
- apno v kamnolomu
- kredo v naravnih nahajališčih
- pigmente iz bioorganizmov ali zemeljskih mineralov
- steklo iz peska in pepela

Kako je stavba sestavljena?

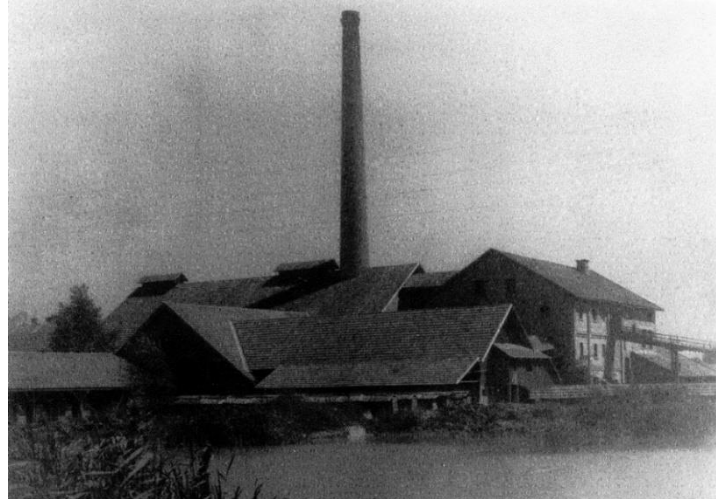
- zidovi
- stene
- tla
- streha
- in
- kritina
- okna
- vrata
- pohištvo
- napeljava vode - vodnjaki, pipe
- osvetlitev - svetila
- opleski, vzorci, okras
- kovane mreže in ograje
- kljuka
- dimniki
- peči
- štukature
- ometi

<https://www.kamen.hr/hr/o-nama/kratka-povijest>

<https://www.bodieko.si/slama-kot-naravni-gradbeni-material>

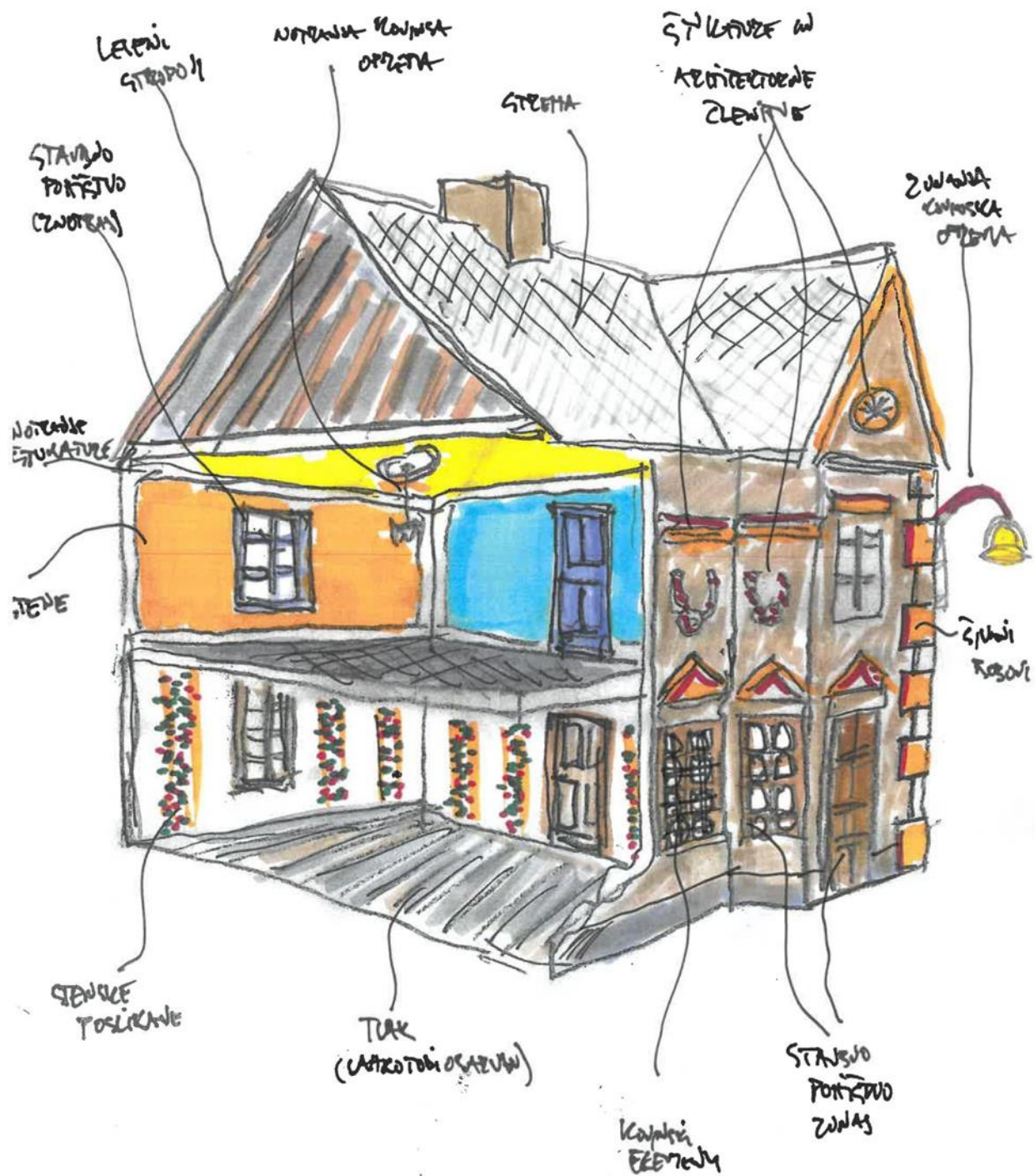

Kdo jo je izdelal?

1. Kako so pridobivali gradiva?

Za pridobivanje gradiv (brez današnjih strojev) je bilo potrebno veliko znanja in naporov:

- kamnoseki v kamnolomih kamen za gradnjo, kritje in posebne dele stavb
- drvarji in tesarji debla za lesene hiše
- žagarji les za opremo
- kmetje slamo za kritje
- opekarji žganje opeke za zidanje, kritje, tlakovanje
- apneničarji apno za zidanje, omete in pleskanje
- rudarji in plavžarji kovine za vezi, mreže in ograje
- glažutarji steklo za okna ...

Kdo jo je izdelal?

2. V izdelavo je vključenih vsaj 20 različnih poklicev:

zidar tesar mizar rezbar
 vodovodni inštalater
 električar slikopleskar kovač
 livar klepar ključavničar
 krovec dimnikar pečar
 keramičar teracer vrtnar
 steklar štukater pasar

Vrtna lopa: kaj vse se skriva v tem malem objektu?

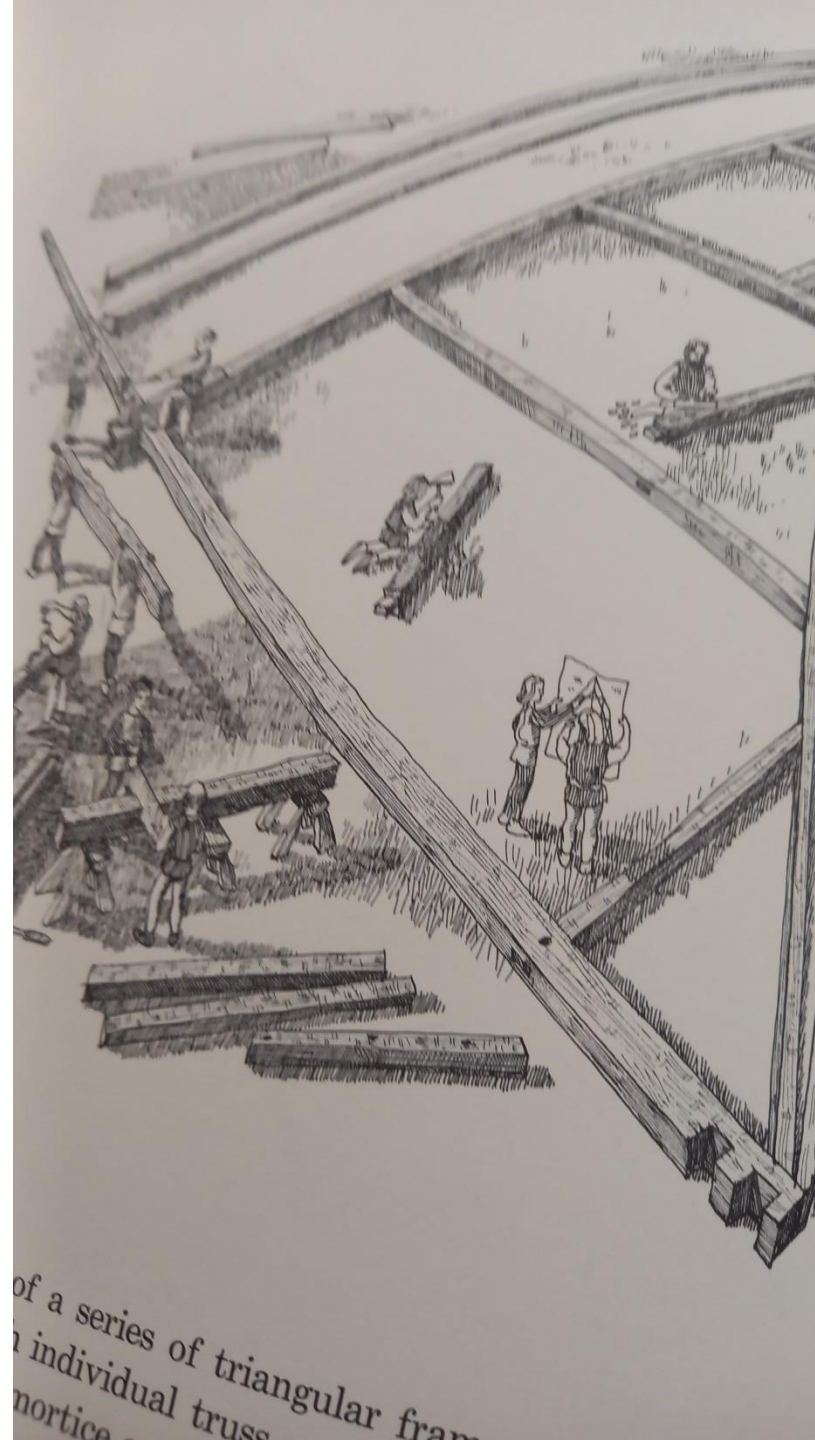
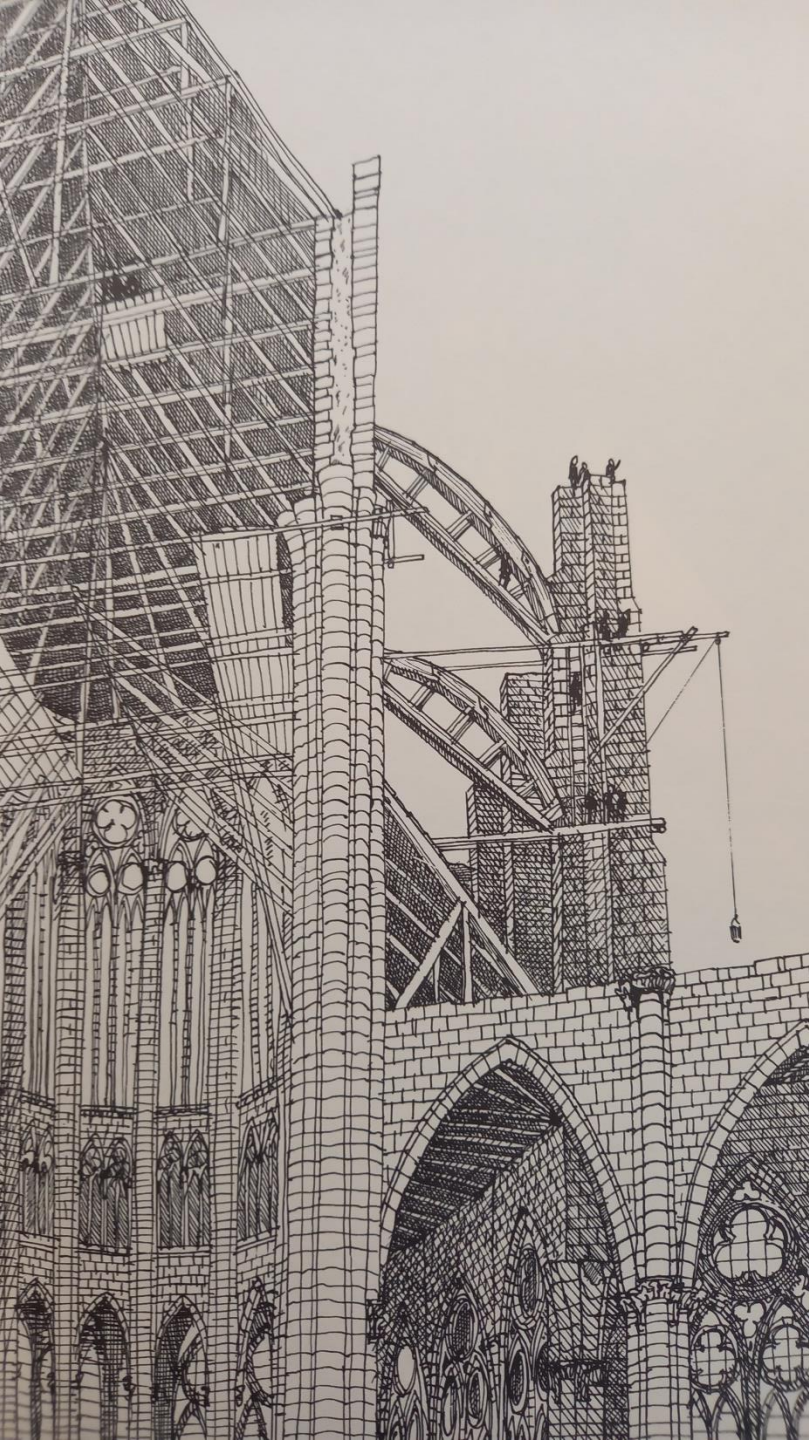
Streha je iz skrila - značilna samo za Selške dolino (lokalni kamnolom, krovec s skrilmem)

Konstrukcija je lesena, žagana (priprava lesa, stara žaga)

Stene so obite zunaj z opažnimi deskami, pobarvanimi rdeče in letvicami (pobarvanimi modro-zeleno) (mizar)

Stene in strop znotraj so obiti z deskami, barvanimi modro (pleskar)

Oprema znotraj - klop in miza, podnožje mize barvano rdeče (mizar)

Ista znanja kot v
katedrali !

of a series of triangular frames
individual truss
mortice

https://npk.si/

Pot do certifikata NPK | NPK

npk.si/kako-do-npk/pridobitev-certifikata/

NPK Nacionalna poklicna kvalifikacija

O NPK KONTAKT f | ENG

ZA POSAMEZNIKE ZA PODJETJA **KAKO DO NPK** NPK KATALOGI ZBIRNA MAPA VPRAŠANJA

Domov ▶ Kako do NPK ▶ Pridobitev certifikata

Pridobivanje NPK je relativno hitro, saj se lahko upoštevajo neformalno in priložnostno pridobljena znanja

Postopek pridobivanja certifikata NPK se v splošnem deli na tri sklope:

1. oddaja vloge za pridobitev NPK pri izvajalcu preverjanj in potrjevanj NPK;
2. svetovanje kandidatu za NPK in sestavljanje zbirne mape (potrdila, dokazila, referenčna pisma, izdelki, priznanja itd.)
3. preverjanje in potrjevanje NPK

Da bi vam olajšali uporabo našega spletnega mesta, uporabljamo piškotke (angl. cookies). Z uporabo strani soglašate z uporabo piškotkov. [Preberi več](#)

Potrebni piškotki Analitični piškotki

STRINJAM SE X

CTRL+U

09:52
21. 02. 2023

Kdo jo je naredil?

Kdo jo zna popraviti?

Kamnosek, restavratorski sodelavec

Kandidat pod nadzorom strokovnjaka kons.-rest. del:

- Varuje, transportira in izdeluje kamnite elemente,
- Pripravlja kamnoseške elemente v tradicionalni in sodobni tehnologiji, jih sestavlja in zaščiti pred poškodbami
- Izdeluje manjkajoče elemente, odlitke in kopije.

Restavriranje dvoriščnega portala v Lanthierijevem dvorcu v Vipavi
Mentorja: Jože Drešar, ak. rest., ZVKDS RC,
Janko Brunček, kamnosek-učitelj, SGGES Ljubljana

Pečar / restavratorski sodelavec

Kandidat pod nadzorom strokovnjaka
kons.-rest. del:

- Ščiti, čisti in varuje peči in pečnice
- Razstavlja, transportira in ščiti peči
- Popravlja peči in enostavne keramične pečnice,
- Izdeluje odlitke in kopije.

Tesar, restavratorski sodelavec

**Kandidat pod nadzorom
strokovnjaka kons.-rest. del:**

**Varuje in popravlja lesene
konstrukcije v tradicionalnih tehnikah
Razstavlja, čisti, popravlja poškodbe in
dodaja manjkajoče elemente lesenih
konstrukcij,
izdeluje podporne konstrukcije za
poškodovane stavbne konstrukcije,
njihovo popravilo ali izdelavo
manjkajočih delov**

Šolska tesarska delavnica, detajli slovenske
tradicionalne arhitekture, mentor Elena Simeonov

Krovec , restavratorski sodelavec

Kandidat pod nadzorom
strokovnjaka kons.-rest. del:

- Ščiti in popravlja poškodovane kritine
- Pripravlja elemente kritine pred restavratorskim posegom,
- Izvaja krovška dela v tradicionalnih tehnologijah .

Mizar, restavratorski sodelavec

Kandidat pod nadzorom strokovnjaka kons.-rest. del :

- Čisti in pripravlja predmet pred posegom,
- Odstranjuje škodljivce in zavaruje pred poškodbami,
- Popravlja pohištvo, mizarske izdelke in dekoracije, ...
- Izvaja površinske obdelave v tradicionalni in sodovni tehnologiji

Konserviranje- restavriranje dvoriščnih vrat, Lantierijev dvorec Vipava, Mentor: Nuša D. Kambič, ak. rest., in Simon Karlovšek, rest., ZVKDS RC

Slikopleskar-črkoslikar, restavratorski sodelavec

Kandidat pod nadzorom strokovnjaka kons.-rest. del :

- Ščiti in popravlja enostavne dekorativne likovne izdelke in štukature,
- enostavne dekorativne likovne izdelke in štukature v tradicionalnih tehnologijah,
- Izdeluje manjkajoče elemente, odlitke in kopije .

Osnove teorije, varovanja in zaščite likovne dediščine,
Delavnica v Lanthierijevem dvorcu, Vipava
Mentor: mag. Marko Butina, ak. Slik., ZVKDS RC

Skodlar

Kandidat pod nadzorom strokovnjaka kons. rest. del:

- izbere drevo, predvideno za posek, namenjeno izdelavi skodel (ali narezu desk)
- deblo posekanega drevesa kroji glede na uporabnost (grobi, dolžinski razrez)
- cepi oz. izdeluje skodle
- zlaga skodle v zaporedju cepljenja v zložaje, namenjene sušenju
- izvede razrez lesa v končne sortimente skladno z regionalnimi posebnostmi ter vrstami ostrešij

Slamokrovec

- pripravi surovino za polaganje
- kritine
- določi naklon strehe glede na namembnost
- z različnimi tehnikami in postopki polaga snope slame ali trstike
- izdelava pesti za končne kite
- naredi končno kito
- izdelava slemenski zaključek
- pozna tradicijo ohranjanje kulturne dediščine
- pri izdelavi naravnih kritin

Suhozidar

- izbere ustrezno vrsto kamna za gradnjo skladno z lokalno suhozidno tradicijo
- po potrebi zid očisti do stopnje, ko gradnja doseže primerno statično trdnost
- kamen obdeluje predvsem z ročnim orodjem
- po potrebi obdela ključne kamne za vse vrste gradenj
- pozna vrste suhih zidov glede na njihovo funkcijo ter tehnično izvedbo
- pri svojem delu upošteva načela suhozidne gradnje
- izvede drenažo zidu
- pozna značilnosti kulturne dediščine pri izdelavi suhozidnih konstrukcij

Kako do znanj?

Termin	Predavanje	Predstavljene teme	Predavatelj
9.00 - 10.00	Dokumentiranje dediščine	- pomen dokumentiranja - zgodovina dokumentiranja in arhivi - načini izmer in minimalni standardi - osnove fotografske dokumentacije	dr. Ljubo Lah, FA-UL Irena Potočnik, ZVKDS Jon Grobovšek, ZVKDS
10.00 - 10.45	Konservatorski načrt	- raziskave dediščine pred posegom - KN - vsebine map 1-2-3-4	Boris Deanovič, ZVKDS Matej Zupančič, ZVKDS
10.45 - 14.10	Primeri izvajanja nekaterih uspešno izvedenih prenov	- stanje arhitekture pred posegom - opravljene analize pred posegom - upoštevanje kulturnovarstvenih usmeritev - filozofija posega - prenovljeno stanje - ohranjeno razmerje med starim in novim v tehniki gradnje, uporabljenih gradivih in namembnosti	
10.45 - 11.30	Švicarija, Ljubljana		prof. Maruša Zorec, Fakulteta za arhitekturo
20 min	ODMOR		
11.50 - 12.20	Domačija pr'Gavedarju, Podkoren		Martina Gregori, lastnica in AKSL Arhitekti d.o.o.
12.20 - 12.50	Grad Rajhenburg Brestanicaali Strmol		Aleš Hafner, Gea Consult d.o.o
12.50- 13.20	Prenova trga v Novem mestu		prof. Jurij Kobe
13.20 - 14.10	Knjižnica Ivana Potrča, Ptuj		Marjan Berlič, Umarh d.o.o

Univerza v Ljubljani
Fakulteta za *Arhitekturo*

Zavod za varstvo
kulturne dediščine Slovenije

Usposabljanje projektante in
izvajalce
za obnovo stavbne
dediščine -
delavnice od l. 2000

<https://www.sola-prenove.si/>

Prenovi dvigniti ugled –
podelitev priznanj lastnikom za
kakovostno prenovo

Prenove, zgodbe o hišah

Živa Deu, Mateja Kavčič, Anja Planišček, Damjana Pediček Terseglav

Poglabljati znanja

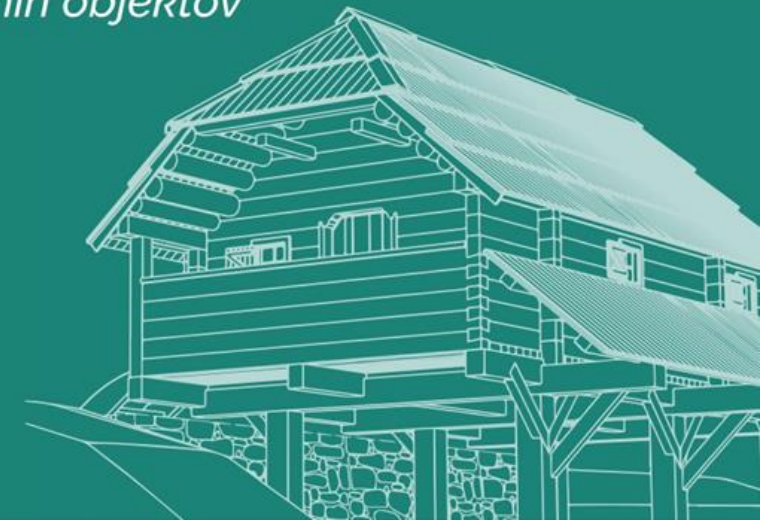

digitalni priročnik, 2019

TIPOLOGIJA BOHINJSKIH PLANIN

*ter usmeritve za vzdrževanje
in obnovo pašnih objektov*

Živa Deu

Na podlagi 103. člena Zakona o varstvu kulturne dediščine (Uradni list RS, št. 16/08, 123/08, 8/11 – ORZVKD39, 90/12, 111/13 in 32/16) izdaja minister za kulturo

**PRAVILNIK
o seznamu usposobljenih izvajalcev specializiranih del varstva kulturne dediščine**

I. SPLOŠNE DOLOČBE

1. člen

Ta pravilnik ureja:

- podrobno vsebino seznama usposobljenih izvajalcev specializiranih del varstva kulturne dediščine
- način uvrstitve oseb na seznam usposobljenih izvajalcev,
- način izkazovanja strokovne usposobljenosti kandidatov za vpis na seznam usposobljenih izvajalcev
- in vodenje seznama usposobljenih izvajalcev.

II. NAMEN IN VSEBINA SEZNAMA USPOSOBLJENIH IZVAJALCEV

2. člen

(1) V seznam usposobljenih izvajalcev (v nadaljnjem besedilu: seznam) se vpisujejo fizične osebe, ki so strokovno usposobljene za posege v dediščino oziroma za opravljanje drugih del v zvezi z dediščino (v nadaljnjem besedilu: specializirana dela varstva).

(2) Seznam je informativne narave. Namenjen je obveščanju in zagotavljanju informacij lastnikom in uporabnikom dediščine o osebah, ki so usposobljene za izvajanje specializiranih del varstva na premični in nepremični dediščini.

(3) Vpis na seznam ne vpliva na morebitne pogoje za opravljanje dejavnosti, določenih z drugimi predpisi, in vpisanim osebam ne podeljuje pravice izvajanja dejavnosti.

3. člen

V seznam se vpišejo usposobljeni izvajalci specializiranih del varstva na področjih:

- izvajanje raziskav in predhodnih raziskav, vključno z arheološkimi raziskavami,
- konservatorstva-restavradorstva,
- gradbenih in obrtniških del na dediščini,
- izdelovanja konservatorskih načrtov,
- izdelovanja načrtov upravljanja,
- izdelovanja projektne dokumentacije za posege v dediščino,
- izdelovanja okoljskih poročil oziroma poročil v vplivih na okolje s stališča dediščine, izvajanje programov izpopolnjevanja in usposabljanja.

4. člen

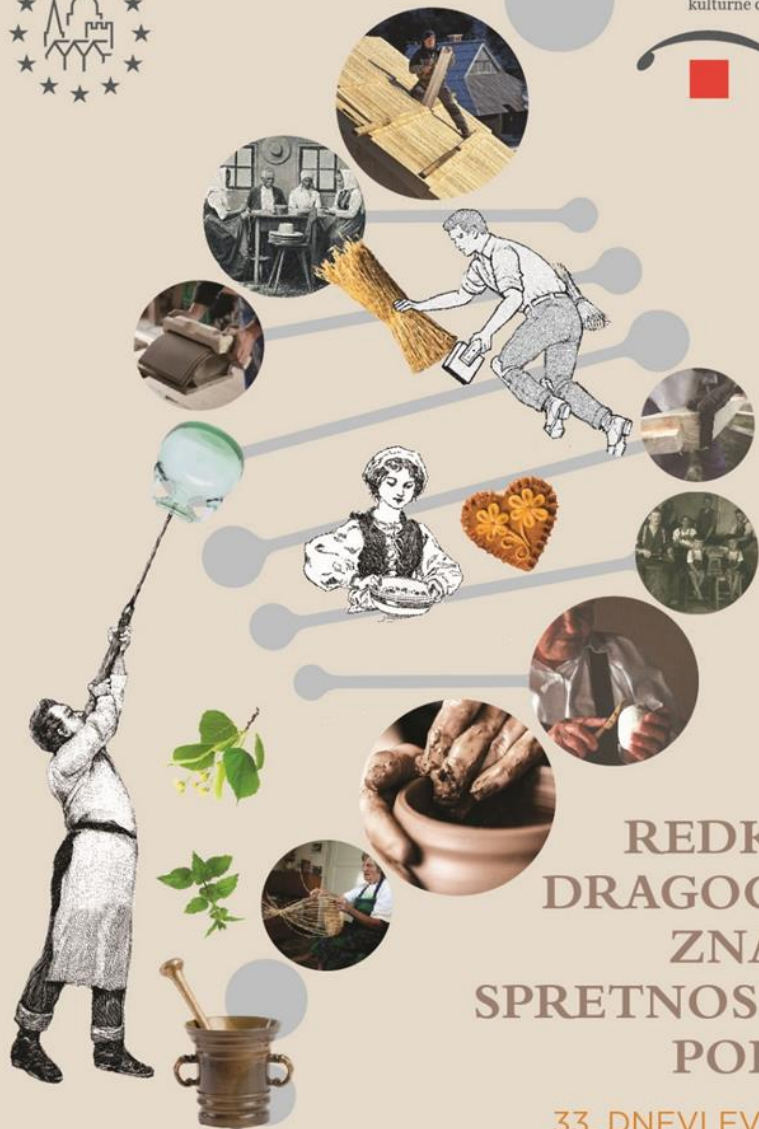
Seznam usposobljenih izvajalcev na področju raziskav in predhodnih raziskav se vodi po naslednjih podpodročjih:

Vzpostaviti nabor usposobljenih izvajalcev za obnovo stavbe dediščine in javnosti olajšati dostop do njih

Zavod za varstvo
kulturne dediščine Slovenije

REDKA IN
DRAGOCENA
ZNANJA,
SPRETNOSTI IN
POKLICI

33. DNEVI EVROPSKE
KULTURNE DEDIŠČINE IN 11.
TEDEN KULTURNE DEDIŠČINE
23. 9.-7. 10. 2023

Hvala za pozornost!

